

به نام خدا

بررسی شیوه‌های تحلیل مطالعات روانشناسی کار در ایران

مؤلف:

فرزانه دبّاشی

سرشناسه : دباشی، فرزانه، ۱۳۶۶-
 عنوان و نام پدیدآور : بررسی شیوه‌های تحلیل مطالعات روانشناسی در ایران
 مشخصات نشر : اصفهان: دستخط، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۱۹۲ص.
 شابک : ۹۷۸۶۰۰۷۳۹۳۱۵۴
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیپای مختصر
 یادداشت : فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۱۶۰۱۹

بررسی شیوه‌های تحلیل مطالعات روانشناسی کار در ایران

تألیف و گردآوری: فرزانه دباشی

ناشر: دستخط

مدیر تولید: مسعود گلناری

صفحه‌آرایی: مریم رضایی

طراحی جلد: مهدی حاجی محمدیان

امور چاپ و صحافی: مدیران

نوبت چاپ: یکم / تابستان ۱۳۹۴

قطع: وزیری / ۱۹۲ صفحه

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۹۳-۱۵-۴

پیش‌گفتار

راجلبرگ (۲۰۰۲) در کتاب مشهور خود در روش تحقیق در روانشناسی صنعتی و سازمانی، فنون آماری بکار گرفته شده در روانشناسی صنعتی را بطور مفصل و با ارجاع موردی به هر یک از این روش‌ها و نقد آن‌ها بکار گرفته است. کتاب حاضر همین رویکرد را در مورد مقاله‌های پژوهشی در روانشناسی صنعتی پی‌گیری کرده است. پیشنهاد نوشتن این کتاب توسط من به سرکار خانم دباشی که رتبه اول دانشجویان روانشناسی صنعتی و سازمانی در مقطع ارشد (ورودی ۱۳۹۰) بود، داده شد و با پیگیری مجدانه او به نتیجه و سرانجام رسید. مجموعه مقالات بررسی شد. نشان می‌دهد که پژوهش‌های آزمایشی نسبت به تحقیقات خارجی در مجلات داخلی بسیار کم گزارش شده است و عمده پژوهش‌ها متمرکز بر روش‌های میدانی بوده است. با این وجود حجم بسیاری از پژوهش‌های میدانی از رویکردهای اکتشافی در آغاز که متمرکز بر رگرسیون‌های مرحله‌ای و هم‌رسان بوده است به رویکردهای تأییدی و بخصوص تحلیل میانجی و تبدیلی تغییر کرده است که نشان دهنده تحولی مثبت است، زیرا توجه به نظریه‌ها و فرضیه آزمایی فقط از طریق رویکردهای تأییدی میسر است. کتاب حاضر می‌تواند مبنایی برای مطالعه روندهای آماری و نگاهی تاریخی به روندهای آماری در پژوهش‌های صنعتی در ایران ایجاد کند. نیما یوشیج جایی نوشته است «آن که تلاش کند یک گنبد از عقب کاروان می‌آید» و اینکه که از پس کاروان ترازو به دست با کتاب حاضر آمده‌ایم می‌بینیم که مثلاً روش‌های اکتشافی که با عناوین «روابط ساده و چندگانه...» برجسته می‌شدند، دوره انتقالی مکرر و تسلط نرم‌افزارها بر جریان پژوهش بوده است. آمار هر چند از طریق کاربرد نرم‌افزار نوعی خود گسترشی (self-extension) ایجاد می‌کند که از ویژگی کالا در مصرف‌کننده است، واجد ویژگی‌هایی است که از گسترش مرزهای خود است اما نباید این خودگسترشی را به حساب «خود» گذاشت. خود با جنبه سوزه بودن را حفظ کند و اندیشه و فرضیه این جنبه سوژگی را عیان می‌دارد. برای گسترش سبزه‌های آزمایشی که معمولاً با کاربرد تحلیل واریانس همراه است، باید سازمان‌ها به تغییر تشویق شوند و آزمودن شیوه‌های نو و خلاق که در گرو رقابتی کردن صنعت است که هر چند در عرصه کلان باید روی دهد اما همچنان نیازمند مدیران خطرپذیری است که به کمک پژوهش و در دامنه محدودی شیوه‌های جدید را بیازمایند و بر این «ترس از ارزیابی» فائق آیند. فصل تحلیل میانجی کتاب را خود نوشته‌ام و همراه با سرکار خانم دباشی آن را به دوستی تقدیم می‌داریم که در مجلس همواره در فروتر از مقام و شأن خود می‌نشیند و حاضران را برمی‌انگیزد که او را به جایگاه خود بازگردانند که تواضع و فروتنی فوق العاده او سبب می‌شود نه خود را «پدر علم» بلکه «پرورش دهنده و معلم علم» بدانند و می‌دانیم که اولی چقدر به رویکردهای قبیله‌ای و دومی چقدر به

رویکردهای تعلیم و تربیت نزدیک است. در این اواخر مضحکه «پدر علم» بودن در مراسم ترحیم دکتر ناصر کاتوزیان آن در گرامی، به چشم آمد که خیره‌دستانی در امضاء ستون‌های ترحیم در روزنامه خود را پدر آچار و پیچ گوشتی ایران هم نامیده بودند که اگر این به سخره کشیدن‌ها نبود این دوست گرانقدر ما و همه (به قول دیکنز، دوست مشترک ما) یعنی دکتر نوری عزیز می‌تواند جایگاه پدری داشته باشد. یاد او همواره برای ما گرامی است چه یاد یاران یار را میمون بود، خاصه آن لیلی و این مجنون بود.

دکتر حمیدرضا عریضی
استاد روان‌شناسی صنعتی
۱۵ اسفند ۱۳۹۳

www.ketab.ir

فصل اول: تاریخچه روش های پژوهش در.....	۹
تصور لحظه ای از مجله روانشناسی کاربردی در طول زمان.....	۱۴
اندازه گیری.....	۱۵
تحولات مربوط به اندازه گیری در روانشناسی صنعتی و سازمانی.....	۲۱
طرح پژوهش.....	۲۶
تحولات مربوط به طرح پژوهش در روانشناسی صنعتی و سازمانی.....	۲۹
تجزیه تحلیل.....	۳۳
تحولات مربوط به تجزیه و تحلیل در روانشناسی صنعتی و سازمانی.....	۳۶
بحث.....	۴۱
گرایش های اخیر.....	۴۳
احتمال های تاریخی بیشتر.....	۴۵
نتیجه گیری.....	۴۶
فصل دوم: همبستگی ساده و چند دانه.....	۴۹
مفهوم پردازی واژه همبستگی.....	۵۰
نفاوت همبستگی ساده و چندگانه.....	۵۱
آزمون های آماری مربوط به ضرایب همبستگی (ساده و چندگانه).....	۵۲
مروری بر تحقیقات همبستگی ساده در داخل کشور.....	۵۵
مروری بر تحقیقات همبستگی چندگانه در داخل کشور.....	۶۲
فصل سوم: آزمون های t.....	۶۵
مفهوم پردازی آزمون t و انواع آن.....	۶۶
مروری بر پژوهش های آزمون t تک نمونه ای.....	۶۹
مروری بر پژوهش های آزمون t مستقل.....	۷۳
مروری بر پژوهش های آزمون t همبسته.....	۷۶
مروری بر پژوهش های آزمون t هتئینگ.....	۷۷
فصل چهارم: تحلیل واریانس.....	۷۹
مفهوم پردازی تجزیه و تحلیل واریانس و انواع آن.....	۷۹
مروری بر پژوهش های تحلیل واریانس تک متغیره در داخل کشور.....	۸۵
مروری بر پژوهش های تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا) در داخل کشور.....	۸۸
فصل پنجم: تحلیل کوواریانس.....	۹۳
مفهوم پردازی تحلیل کوواریانس.....	۹۳

مروری بر پژوهش‌های تحلیل کوواریان س در داخل کشور.....	۹۶
فصل ششم: فراتحلیل.....	۹۹
مفهوم پردازی فراتحلیل و روش‌های مختلف آن.....	۹۹
مروری بر پژوهش‌های فراتحلیل در داخل کشور.....	۱۰۳
فصل هفتم: مدل‌سازی معادلات ساختاری.....	۱۰۵
مفهوم پردازی مدل‌سازی معادلات ساختاری و انواع آن.....	۱۰۶
مروری بر پژوهش‌های مدل‌سازی معادلات ساختاری در داخل کشور.....	۱۱۰
فصل هشتم: تحلیل عوامل.....	۱۱۷
مفهوم پردازی تحلیل عاملی و انواع آن.....	۱۱۸
مروری بر پژوهش‌های تحلیل عاملی در داخل کشور.....	۱۲۱
فصل نهم: تحلیل تعدیلی.....	۱۲۵
مفهوم پردازی تعدیل کننده، تحلیل تعدیلی و روش‌های آن.....	۱۲۵
مروری بر پژوهش‌های تحلیل تعدیلی در داخل کشور.....	۱۲۹
فصل دهم: تحلیل میانجی.....	۱۳۳
مفهوم پردازی واژه میانجی.....	۱۳۴
مبانی آماری و معادلات رگرسیون در تحلیل میانجی.....	۱۳۶
کاربرد تحلیل مسیر در تحلیل میانجی.....	۱۳۸
توسعه به پژوهش‌های آزمایشی.....	۱۳۹
مروری بر کاربرد تحلیل میانجی در پژوهش‌های روان‌شناسی (در داخل کشور).....	۱۴۱
کاربرد تحلیل میانجی در پژوهش‌های جامعه‌شناسی (در داخل کشور).....	۱۴۴
کاربرد تحلیل میانجی در پژوهش‌های مدیریت (در داخل کشور).....	۱۴۶
فصل یازدهم: سایر تحلیل‌ها.....	۱۴۹
آزمون مجذور خی.....	۱۴۹
آزمون رتبه‌ای فریدمن.....	۱۵۰
تحلیل سلسله‌مراتبی.....	۱۵۱
پیوست‌ها:	۱۵۳
پیوست ۱: درصد استفاده از شیوه‌های تحلیل آماری در.....	۱۵۳
پیوست ۲: درصد مطالعات روان‌شناسی کار انجام گرفته در طی زمان.....	۱۵۵
پیوست ۳: نمودارهای درصد شیوه‌های تحلیل آماری.....	۱۵۶
واژه نامه.....	۱۵۹
فهرست اعلام.....	۱۶۵
فهرست منابع.....	۱۷۳